

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

62-76

Sayı : 54045643/610- 459
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

01/01/2013
01 Ocak 2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 24.12.2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-99558 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, Artvin Milletvekili Uğur BAYRAKTUTAN'a ait 7/13964 ve 7/13971, Balıkesir Milletvekilleri Namık HAVUTÇA'ya ait 7/13965, Ahmet Duran BULUT'a ait 7/13966 ve Ayşe Nedret AKOVA'ya ait 7/13974, Bursa Milletvekili İsmet BÜYÜKATAMAN'a ait 7/13967, Samsun Milletvekili Cemalettin ŞİMŞEK'e ait 7/13968, Kastamonu Milletvekili Emin ÇINAR'a ait 7/13969, Eskişehir Milletvekili Kazım KURT'a ait 7/13970, Muğla Milletvekili Ömer Süha ALDAN'a ait 7/13972 ve 7/13973 ve İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın TÜRELİ'ye ait 7/13975 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin görüşler ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

Görüşler; 7/13964, 7/13965, 7/13966,
7/13967, 7/13968, 7/13969, 7/13970
7/13971, 7/13972, 7/13973, 7/13974
7/13975 (Toplam 22 Sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi :Ömer Süha ALDAN
Esas No :Muğla Milletvekili
:7/13972

Tarım, bütün ülkeler için stratejik öneme sahip, vazgeçilmez bir sektördür. Tarımın bütün ülkelerde desteklenmesi bunun göstergesidir. Tarım, Türkiye için ise yaşamsal bir öneme sahiptir. Türkiye nüfusunun yüzde 35'inden fazlası hala tarım sektöründedir. Bu nedenle, tarım sektörünün sorunlarının çözümü büyük önem taşımaktadır.

Türk tarımı son yıllarda ciddi sorunlarla boğuşmaktadır. Türkiye nüfusu artarken, tarım sektörünün bu paralellikte büyümemesi, ülkemizin hemen hemen bütün tarım ürünlerini ithal eder hale gelmesi, tarımda istihdamın hızla düşmesi, bunun en önemli göstergesidir.

Tarım girdi fiyatları hızla artarken, bunun ürün fiyatlarına yansıtılamaması, bu sektörün en önemli sorunlarından biridir. Yapılan araştırmalar, son 10 yılda yem, gübre, mazot gibi girdi fiyatlarının en az 3-4 kat arttığı ancak buna karşılık ürün fiyatlarının neredeyse sabit kaldığını gösteriyor. Hükümetiniz döneminde, zorluklarla mücadele etmeye çalışan çiftçiye verilen girdi destekleme parasının ise neredeyse sabit kaldığı görülmektedir. Bu bağlamda;

SORU 1) 2002-2012 arasında, yıllar itibariyle, mazot, gübre, yem fiyatları nasıl bir seyir izlemiştir? Yıllara göre bu girdilerin artış oranı nasıldır?

SORU 2) 2002-2012 yılları arasında buğday, zeytin, pamuk, ayçiçeği, patates, süt, peynir gibi ürünlerin fiyatlarındaki artış oranı, yıllara göre, nasıl olmuştur?

SORU 3) 2002 yılında 1 litre mazot almak için 3,1 kilo buğday satmak zorunda olan çiftçi, bugün 1 litre mazot için kaç kilo buğday satmak zorundadır? Bugün çiftçi 1 litre mazot almak için, ayrı ayrı, kaç kilo pamuk, kaç kilo mısır, kaç kilo şeker pancarı, kaç kilo ayçiçeği, kaç kilo zeytin, kaç litre süt satmak zorundadır?

SORU 4) 2002 yılında bir çiftçi, 44.8 ton buğday ile New Holland marka traktör alabiliyorken, bugün bu traktörü alabilmesi için kaç ton buğday satmak zorundadır?

SORU 5) Tarım destekleme parası 2002 -2012 yılları arasında, yıllar itibariyle, nasıl bir seyir izlemiştir?

SORU 6) Tarıma girdi sağlayan, tarımsal ürünleri üreticilerden satın alıp bir ölçüde pazar garantisi sağlayan Süt Endüstrisi Kurumu (SEK), Yem Sanayii Türk AŞ (YEMSAN), Et Balık Kurumu (EBK) gibi kuruluşların özelleştirilmesi, tarım üretimini nasıl etkilemiştir?

SORU 7) Tariş, Çukobirlik, Trakyabirlik, Fiskobirlik gibi tarım satış kooperatiflerinin destekleme alımlarından vazgeçmesinin Türk tarımına ne gibi etkileri olmuştur? Olumlu ve olumsuz etkileri sıralayabilir misiniz? Çiftçilerimizin köye dönmesini ve üretim yapmasını sağlamak için bakanlığınız özel bir çalışma yapmakta mıdır? Çiftçilere köylerine dönmeleri ve üretim yapabilmeleri için kredi desteği düşünülmekte midir?

SORU 8) 2002 ile 2012 yılları arasında ve bu yıllara göre, tarım ve hayvancılık ürünlerine ilişkin, toplam ithalat ödeme miktarı nedir?

SORU 9) 2002 ile 2012 yılları arasında ve bu yıllara göre, tarım ve hayvancılık ürünlerine ilişkin, toplam ithalat ödeme miktarı nedir?

CEVAP 1-2-3-4-5-6-7-8-9) Bakanlığımızca üretim girdilerine önemli destekler sağlanmaktadır. Bu kapsamda üreticilere; yem bitkisi desteği, 2003 yılından itibaren mazot desteği, 2005 yılından itibaren ise kimyevi gübre desteği ve sertifikalı tohumluk destekleri verilmekte ve bu destekler ile üretim maliyetinin önemli bir kısmı karşılanmaktadır.

Üretim girdilerinin fiyatları dünya fiyatlarında yaşanan gelişmeler ve dalgalanmalardan etkilenmekte olup, bu kapsamda Bakanlığımızca üreticilerin bu gelişmelerden mümkün olduğunca en az oranda etkilenmesi için çalışmalar yürütülmektedir. Ayrıca, ülkemiz gübre gibi bazı tarımsal üretim girdilerinin hammaddeleri açısından zengin bir coğrafyada bulunmadığından dolayı bu ürünler ihtiyaçlar çerçevesinde başka ülkelerden tedarik edilmekte olup, bu durum da fiyatlara yansımaktadır.

2002 Aralık-2012 Aralık döneminde Dünya ham petrol fiyatı %281 oranında artarken ülkemizde mazot fiyatları aynı dönemde %229 oranında artarak Dünya ham petrol fiyat artışının gerisinde kalmıştır. 2003 yılında başlatılan mazot desteği uygulaması kapsamında 2003-2012 döneminde toplam 4 Milyar 56 Milyon TL destekleme ödemesi yapılarak, çiftçilerimizin mazot maliyetinin ortalama %16'sı karşılanmıştır. 2012 yılında yapılacak mazot destekleme ödemesinin birim fiyatı bir önceki yıla göre ortalama %15 oranında artırılmıştır. 2013 yılında yapılacak mazot desteği birim fiyatı ise 2012 yılına göre ortalama %6,6 oranında artırılmıştır.

2002 Aralık-2012 Aralık döneminde Dünya gübre fiyatları ortalama %242-%467 oranında artarken aynı dönemde ülkemizde gübre fiyatları ortalama % 245-%298 arasında artış göstermiş olup, ülkemiz gübre fiyat artışları Dünya gübre fiyat artışının gerisinde kalmıştır. Bakanlığımızca, gübre desteği 2005 yılında ilk kez doğrudan çiftçiye ödenmeye başlamış olup, 2005-2012 döneminde yaklaşık 3,53 Milyar TL gübre destekleme ödemesi yapılarak çiftçimizin gübre maliyetinin ortalama %15'i karşılanmıştır. 2012 yılı için yapılacak gübre destekleme ödemesi birim tutarı bir önceki yıla göre ortalama %5,3 oranında artırılmıştır. Ayrıca, 2009 yılında uygulamaya konulan uygun gübre kullanımı için toprak analizi uygulaması ile bilinçsiz ve aşırı gübre uygulamasının önlenmesine yönelik çalışmalar yapılmış olup, gübre desteğinde 50 dekar ve daha büyük araziler için toprak analizi yaptırma şartı getirilmiştir. 2005 yılından bugüne toplam 256 Milyon TL toprak analizi desteği ödemesi yapılmıştır.

Hayvancılık girdilerinden olan yem bitkilerinde 2000 yılında başlayan destekler halen alan bazlı destek olarak Çiftçi Kayıt Sistemi üzerinden devam etmektedir. 2000 yılında 53.855 hektar alan için 10.741 çiftçiye toplam 2,4 Milyon TL ödeme yapılmış iken, 2012 yılında 602.610 hektar alan için 189.277 çiftçiye 293 Milyon TL ödeme yapılmıştır. Bugüne kadar yem bitkileri desteklemeleri kapsamında yaklaşık 5,8 Milyon hektar alanda 2 Milyon çiftçi için toplam 2,8 Milyar TL ödeme yapılmıştır.

Ayrıca fark ödemeleri kapsamında yem hammaddesi olarak kullanılan; dane mısır, buğday, arpa, yulaf, çavdar, tritikale, soya gibi ürünlere prim desteği verilmektedir. Fark ödemeleri kapsamında; 2002 yılında toplam 186 Milyon TL prim desteği verilmiş iken, 2012 yılında 2,4 Milyar TL destek ödenmiştir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Bakanlığımızca tarım sektörünün geliştirilmesi ve üretimin artırılması amacıyla önemli destekler sağlanmaktadır. Bu kapsamda tarımsal destekler; verimlilik, kalite, sağlık ve kırsal kalkınmayı esas alacak şekilde, pazar ihtiyacı göz önünde tutularak yeniden düzenlenmiş ve daha etkin hâle getirilmiştir. Çiftçimize nakit olarak verilen tarımsal destek miktarı önemli oranda artırılmıştır. 2002 yılında 1 Milyar 868 Milyon TL olan toplam tarımsal destek miktarı 2012 yılında 7,6 Milyar TL'ye ulaşmıştır. 2003-2012 döneminde tarım sektörüne Bakanlığımız cari transfer bütçesinden karşılıksız ve nakit olarak toplam 50,6 Milyar TL destekleme ödemesi yapılmıştır. 2012 yılı ürünleri için ise 9 Milyar 113 Milyon TL tarımsal destek ödenmesi planlanmıştır.

Dış ticaret, tarımsal üretim ve fiyatlara ilişkin veriler TÜİK tarafından kamuoyuna açık bir şekilde yayınlanmaktadır.

Kırmızı ve beyaz et sektöründe; piyasayı regüle etmek, üretimin devamlılığına katkı sağlamak ve üreticilere sürdürülebilir pazar imkânı sağlamak gibi önemli görevleri üstlenen Et ve Balık Kurumu (EBK), 2005 yılında özelleştirme kapsamından çıkarılarak, Bakanlığımız ilgili kuruluşu olmuştur.

7. soruya ilişkin Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'ndan alınan bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri 1935 tarihli ve 2834 sayılı Yasaya göre kurulmuştur. 1984 yılında bu Kanunun yerini 238 sayılı Kanun Hükmünde Kararname almış ve 1985 yılında 3186 sayılı Kanun ile anılan Kararname kanunlaşmıştır.

1960'lı yıllara kadar kendi nam ve hesabına alım yapan Birlikler, 1964-1994 döneminde devlet destekleme alımları ile görevlendirilmişler, 1994 yılında faaliyet konularına giren ürünlerin destekleme alımları kapsamında çıkarılmasıyla da bu görevleri sona ermiştir. Destekleme alımlarının 1994 yılında kaldırılmasından sonra, Birlikler Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonundan verilen düşük faizli kredilerle kendi nam ve hesaplarına ürün alımlarına devam etmişlerdir.

2000 yılından itibaren Tarım Reformu Uygulama Projesi (ARİP) adı altında bir yapısal dönüşüm programı, uygulamaya konulmuştur. Bu program ile tarım sektöründe, serbest piyasa mekanizmalarına işlerlik kazandırılarak, devletin ürün piyasalarına etkisinin en aza indirilmesi, kırsal alanda yoksulluğun azaltılması için gerekli ortamın sağlanması, Avrupa Birliğine katılım için gerekli zeminin oluşturulması hedeflenmiştir. Proje'nin C bileşeninde de Tarım Satış Kooperatifleri ve Birliklerinin Yeniden Yapılandırılması yer almıştır.

Bu program çerçevesinde, 16/06/2000 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri Hakkında Kanun ile bu kuruluşlar yeniden yapılandırılarak, mali yönden özerk ve bağımsız bir yapıya kavuşturulmuştur.

4572 sayılı Kanun ile Tarım Satış Kooperatifi ve Birlikleri için özellik arz eden ana konular yeniden düzenlenmiştir. Bu Kanun çerçevesinde Birliklere 2000-2007 yılları arasında ürün alımlarının finansmanında kullanılmak üzere Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu (DFİF) kaynaklarından kredi kullanılmıştır.

Birliklerin kullandıkları bu krediler, 2007 yılından bugüne kadar vadeleri uzatılmak suretiyle ertelenmiş ve böylece her yıl ürün alımlarında kullanılması sağlanmıştır.